

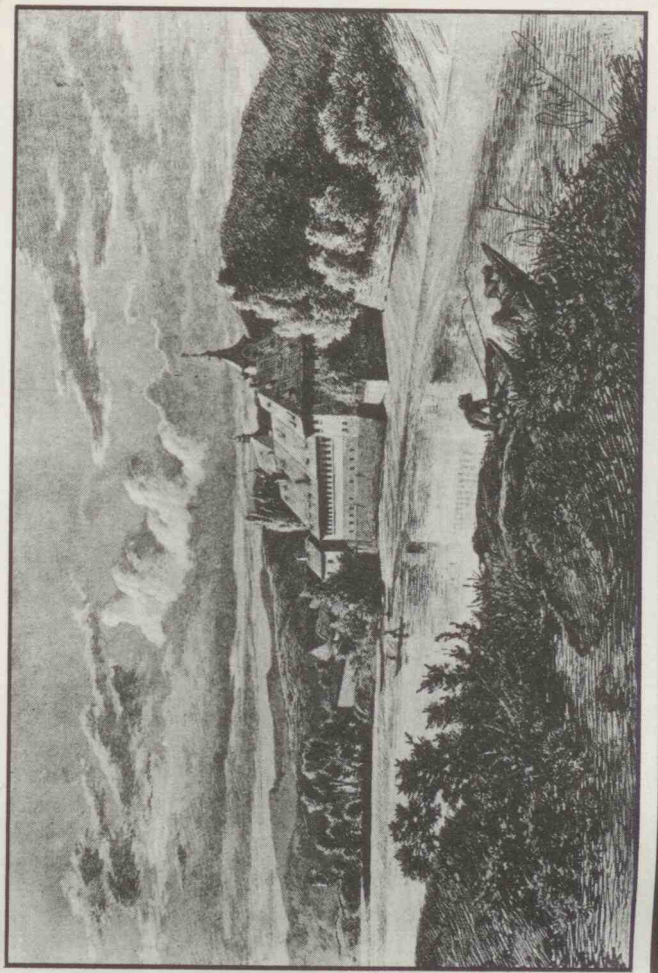
INFORMAČNÍ BULETIN
VEŘEJNÉHO DĚNÍ
KULTURY A SPORTU

DOBŘICHOVICKÝ ZPRAVODAJ

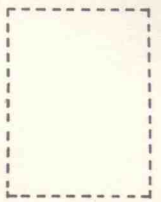
7. 9. 86

ROČNÍK IX

Kukátko

PŘED R. 1889 - V. BRECHLER

252 29

DOBŘICHOVICE

EVROBANKA a. s.

poskytované služby

- přijímání vkladů od veřejnosti
- poskytování úvěrů (pružné a rychlé jednání za předpokladu prokázání návratnosti úvěru a zajištěnosti úvěru i úroků)
- zřizování a vedení účtů (na počkání, po předložení minimálních dokladů – občanský průkaz, u podnikatelských subjektů živnostenské oprávnění nebo výpis z obchodního rejstříku)
- platební styk a zúčtování (včetně různých možností zpracování a předávání výpisů z účtů, využívání trvalých příkazů k úhradě, vedení pozastavených plateb po určité době apod.)
- pokladní služba
- konzultační a poradenská činnost ve věcech podnikání a investování
- přijímání dražebních jistot
- poskytování bankovních informací

Většinu těchto služeb poskytujeme již přímo v Dobřichovicích.

Běžné účty úročíme 3 %, žirové účty až 5,5 %.

Výpisy z účtů zasláme dle dohody.

Nabízíme výhodně úročené termínované vklady od jednoho měsíce do několika let.

EVROBANKA a. s.

filialka Dobřichovice

Palackého 541

Dobřichovice

Tel. 991 20 46, 991 10 93

Fax 991 10 41

Prázdňinové motto aneb otázka pro krátké letní večery:

MŮŽE BÝT ŽENATÝ ZEDNÍK SVOBODNÝM ZEDNÁŘEM ?

HGS

»»» Z E Ž I V O T A «««

Pokračování záznamu besedy s místopředsedou vlády a ministrem financí Ing. I. Kocárníkem z 18.5. 1993:

p.Schneiberg: Jaká je vaše vize hospodářského vývoje v zemích bývalého SSSR?

I.K.: Na tomto území se řada zemí potýká s něčím, co my nazýváme ekonomickou transformací, se zavedením samostatné měny, s liberalizací ekonomik. I podle vyjádření našich podniků, které tam podnikají, mají největší šanci se hospodářsky uchytit, vzpamatovat se z toho obrovského kolapsu, tři pobaltské státy. Pokud jde o samotné Rusko, tam bude mnohob záviset na tom, jaká bude odvaha a síla k prosazení ekonomických reforem, transformace ekonomiky.

Víte dobře, že konsensus s reformou ve společnosti je tak 50:50. Zhruba 50% lidí bychtělo jít ve směru orientace na tržní ekonomiku, zhruba 50% lidí přemýšlí o návratu zpátky, hledá jakousi třetí cestu, od níž očekávají zlepšení ekonomických problémů a životní úroveň. Většina těch ekonomů, kteří vědí, co má Rusko za problémy, kde je pacient nemocný, ti vědí, že cesta vede jediné tím směrem, kterým jsme začali my. Nicméně nejsou tam ve většině. Dochází tam k permanentnímu mocenskému souboji těchto skupin ekonomů, politiků i obyvatelstva vůbec a spekulovat o tom, která z těchto skupin definitivně zvítězí, je podle mého názoru předčasná. Bude trvat ještě dlouhou dobu, než vykrystalizuje ten směr, kudy se bude Rusko ubírat. Pro nás to samozřejmě má ty nepřijemné důsledky, že i možnosti obchodu s nimi se tím oddalují. V momentě, kdy by šli na reformy našeho typu, stane se jejich ekonomika průhlednější, bude více odstatněná, budou jasná pravidla hry pro přímá jednání mezi podniky atd. Zatím je tam ale strašně nepřehledná situace. My jsme chtěli iniciovat pohledávky, které má ČR (jsou to miliardy dolarů), chtěli jsme je kapitalizovat, tzn. že bychom tam vlastnili nějaký majetek za tyto pohledávky a že by naše podnikatelské subjekty mohly tento majetek nějakým způsobem využívat, ovšem je tam tak absolutně nepřehledná situace, politicky i z hlediska práva a legislativy, že v podstatě nic takového nelze dojednat. Nemohu říci nic jiného, než že uvidíme, kudy se bude vývoj ubírat. Nicméně pokud si chcete udělat obrázek o tom, jak to bylo před r. '89 s nimi a jak je to po r. '89, tak se stačí podívat na jednu veličinu, z které vidíme ten propastný rozdíl, a to je kurs dolaru. Zatímco u nás šel kurs dolaru ze zhruba 16-17 na asi 28 korun a drží se už od r. '90 na stejné výši, tak v Rusku šel z asi 90 kopějek na 600 rublů a více. Ono to kolísá. Takže to je asi reálný poměr vývoje těchto zemí.

p.Jányš: Dala by se využít budova bývalého federálního parlamentu jako burza?

I.K.: Já jsem ze všech těchto majetků svým způsobem nešťastný, protože to mám teď ve správě jako ministr financí a protože část aparátu ministerstva financí místo aby se starala o věci,

o které by se měla starat, musí se starat o to, aby tam dohlížela mimo jiné na to, aby se tam něco neztratilo. Není to jenom tento majetek, je to i část majetku, která zbyla po dělení rozhlasu a televize, kterou zákon nepřevédl do majetku Českého rozhlasu a České televize, takže toho majetku, o který se teď musím starat, je prostě více a trošku mě to zneklidňuje. Nápady, co s touto budovou udělat, je celá řada. Mimo jiné i zbourat, což někteří prosazují z hlediska estetického (myslím si, že ČR má teď jiné problémy než pouštět se do estetického budování centra Prahy, takže nechť se to třeba někdy zbourá, ale zatím se to může třeba k něčemu využít, co by mohlo sloužit a nést koneckonců i nějaké peníze). Jeden nápad byl kouzelný: pan premiér Klaus říkal, že za ním přišel ministr kultury, že by se to mělo dát Národnímu muzeu, protože Národní muzeum nemá kam dát velkou velrybu. Že by konečně mohla být velryba v muzeu. Jiní navrhuji zřídit tam nějaké světové obchodní centrum. Zdá se nám, že pokud by se podařilo dostat do Prahy nějakou mezinárodní organizaci, třeba nějakou pobočku organizace OSN, že to by možná bylo vůbec nejlepší využití této budovy, protože oni by samozřejmě platili provozní náklady, které jsou s tím spojeny (v zimě se tam musí temperovat, platí se personál, který obsluhuje knihovnu, to vše z rozpočtu), přivezli by sem devizy, budou tady žít a utrácet peníze atd. Teď ještě někoho uhranout, aby sem nějaká takováto instituce šla. ...

pí Polanecká: Zkusil byste být ještě jednou prorokem a mohl byste odhadnout, jak dlouho bude ještě česká koruna podhodnocena vůči západním měnám?

I.K.: Já bych řekl, že koruna vůči západním měnám pravidelně zpevňuje. Samozřejmě, když to takto řeknu, tak to u někoho vzbudí úsměv, ale je to realita. Musíme rozlišovat nominální veličiny, tzn. že je pořád třeba 18 Kč za marku, a musíme brát v úvahu reálné veličiny, tzn. co si za to koupíme. Dám dva příklady: Němec, když sem přijel, v roce '90, tak si za 1 marku koupil 1.7 - 1.8 čtvrtky másla. Dnes si za tu marku 0.9 - 1 čtvrtku másla, což je dáno tím, že se cenové hladiny pohly, a nás více než u nich, a relativně koruna vůči té marce zpevnila. Druhý příklad, který je možná zřetelnější, je, že v r. '90 byl průměrný plat něco kolem 3.5 tis. a těch 18 korun za marku činilo zlomek z těch 3.5 tis. Dnes je průměrný plat někde nad 5 tis. Kč a ta marka stojí pořád 18 korun. Čili stojí menší část průměrného platu. Tím jenom chci dokumentovat, že reálné koruna vůči marce zpevňuje. A to je i naše politika. Chceme z koruny mít skutečně stabilní, pevnou měnu, ale nechceme ji revalvovat nominálně, chceme ji revalvovat reálně, tím procesem, o kterém jsem hovořil. To znamená, že těch 18 Kč nominálních slouží jako určitá kotva, ke které se všechny ekonomické veličiny, ceny, mzdy a všechno ostatní postupně přizpůsobuje.

p.J.Špaček: Je akciová společnost konečnou formou privatizace? Proč se ptám: byla tu třeba nějaká firma za totality a dnes se změnila tím, že se z ní udělala a.s. Ta firma tady má naprosto dominantní postavení, nemá konkurenci a vytváří si takové ceny, že jde třeba 12x - 14x výše než firma před ní. Jedná se speciálně o Linde Technoplyn, kde zvýšili skutečně 12x cenu jak na nájmů, tak na hotových plynech. Pro malého řemeslníka, který si má koupit láhev plynu místo za 50 Kč za 640, je to velice znát.

I.K.: Já nevím, jestli je to již plně v rukou soukromých akcionářů, včetně zahraničních, nebo jestli je tam ještě nějaká účast státu nebo Fondu nár. majetku, ... nicméně pokud je to v majetku soukromých akcionářů, je to z jistého hlediska konečná forma privatizace. Což neznamená, že oni nemohou dále své akcie prodávat, že se tam nemohou vlastníci měnit,

Pokud narážíte na cenu toho plynu, tak jestli se to zvedlo třeba z 50 na 600 Kč a oni jsou monopolní výrobce, pak je třeba dát upozornění na Úřad pro hospodářskou soutěž, a ta firma, pokud má dominantní postavení na trhu, může být postižena. Jestli chcete, pošlete mi to a já to zprostředkuji na ministerstvo pro hospodářskou soutěž.

p.E.Geissler: Pane ministře, vaše odpověď na moji otázku bude nejkratší, protože na ni se dá odpovědět jenom ano - ne: je pravda, že budete občanem Bobřichovic?

I.K.: Bohužel není. I když bych byl velmi rád. Ale byla to normální kachňa Blesku, já jsem o tom ani nevěděl. Nejlepší vtip byl, že jsem na základě té zprávy v Blesku dostal nabídky od tří architektů, že mi vyprojektují dům. Dodnes ani manželka nevědí, že tady tu parcelu nemám. Ale skutečně nemám.

pí E.Valentová: Mně by zajímalo, zda vláda zná nějaké skutečně vzdělané slovenské ekonomy, ... jestli při budoucí slovenské vládě by byla vstřícnější domluva (nemyslím teď ohledně toho, co nám mají nebo nemají vrátit, ale v obchodě).

I.K.: Na Slovensku nejlepší ekonomové byli v minulé vládě a ti jsou zcela programově odsunuti. A to, co je tam nyní vydáváno za ekonomy, to je 4. a 5. třída co do kvality. Takže jedině tím, že by došlo ke změnám ve volbách a dostaly se tam i jiné politické síly, protože většina z těchto lidí byla v ODU VPŇ. ... Takže není jich mnoho, ale existují.

(pí ???) Dnes proběhlo ve sdělovacích prostředcích, že snad má dojít ke zvýšení zdanění úroků z vkladů z 15 na 25%. Bude se to týkat fyzických i právnických osob i normálních drobných střadatelů?

I.K.: Ještě federální parlament přijal v dubnu '92 zákon o dani z příjmu, tehdy tam okolo toho byla obrovská debata, jejíž podstatou bylo to, že výnosy z kapitálu, tzn. dividendy, úroky z obligací, z cenných papírů, budou zdaňovány 25%. Což je sazba, která je obvyklá všude ve světě. A teď vznikl problém, jak s vklady drobných střadatelů, které jsou v podstatě také investicí kapitálu. Tehdy se parlament přiklonil k názoru, že úroky z těchto vkladů by měly být zdaňovány nižší sazbou, tedy 15%. Teď probíhá velká debata o tom, zda toto může být zdaňovány vlastní formou investic zvyhodňují a ty ostatní se diskriminují. Čili všichni, kdo mají peníze a chtějí je investovat, budou je radši dávat do těchto vkladů, protože tam se to zdaňuje jen 15%, zatímco výnosy z akcií apod. se zdaňují 25%. Takže to je něco, co, řekl bych, hází falše do jednotlivých podmínek pro investování peněz. Z důvodu, že daňový systém není computerizován, nejsme schopni zvládat miliony daňových příznámí, byli jsme tedy nuceni to takto pečat s tím, že bychom chtěli v budoucnu, v žádném případě ne teď, sjednotit míru zdanění u všech na 25%, i u vkladních knížek, ale s jedním dodatkem: že ti drobní střadatelé by měli jistou část úroků na bázi daňového příznámí od daně osvobozenou. To je jen jakási vize, o tom není zatím vůbec rozhodnuto, to takto naši daňáři pouštějí do světa, ale ve vládě o tom rozhodnuto nebylo ani to nebylo předloženo do parlamentu (pokud jde o vkladní knížky). Samozřejmě že se dá říci, že existuje i druhá varianta, totiž všechno dát na 15%. Ano, tato varianta existuje, nicméně v tomto případě musíme vážít i to, že nám, tedy České republice, spousta zisků z dividend zahraničních investorů utěče do zahraničí. Takže toto je ve hře. Já si myslím, že ta varianta, která by to na jedné straně sjednotila a na druhé straně umožnila drobným střadatelům, aby jistá část byla osvobozena nebo měla nižší sazbu, by byla schůdná.

p.Vavrovi: Bydlím v Dobřichovicích pár dní a je to asi dost paradox, že přicházím s dobřichovickým problémem, ale omlouvou je mi, že to není jen dobřichovický problém: kdybyste tady, pane ministře v zimě vylelel, tak by se vám tady hrozně špatně dýchalo. Já pracuji 20 let v ekologické energetice, zabývám se převáděním těchto "smradlavých" zdrojů tepla na nějaké kulturnější. Když jsem se seznamoval s místními poměry, bylo mi na obecním úřadě řečeno, že se zde počítá s přechodem na plyn, že se vytvářejí předpoklady, aby odsud zmizely ty hrozné čoudicí komíny, které jsou ovšem v celé naší republice, takže když přijedeme z Německa třeba do Klenčí pod Čerchovem tak máme dojem, že jsme v komíně. To je také místní specifikum, že Dobřichovice jsou v kotlině a že to tady v zimě tak příšerně leží. Je mi jasné, že to není váš obor, nechci vás zatěžovat s nějakou detailní problematikou, ale zajímala by mě filosofie vlády v této oblasti. Jak vyřešit toto dilemma, které je v podstatě ekonomické, protože, protože například celá řada občanů nepřilíš majetných spaluje ten příšerný sirnatý šmejd a pokud by se hovořilo o zavádění plynu, znamenalo by to určitý finanční nárok jak na veřejnou sféru, tak na jednotlivé občany. Jak tedy rozseknout tento začarovaný kruh, protože zatím se to nepohnulo, zejména když jsem se teď dověděl, že Český plynárenský podnik tady odmítl budovat potrubí z toho důvodu, že to není pro ně rentabilní. Čili už jsme zase u ekonomie, která je ale postavená na nesprávných názorech a nesprávné filosofii. A druhá otázka: Je dostatečně známa problematika regenerace tepla? Za starého režimu nikoho nezajímalo, jak se dá šetřit, palivo bylo levné, pouze se čerpal plán nákladů. Teď ale šetřit začínáme. Já spolupracuji s renomovanou německou firmou a dostal jsem podklady, že v západní Evropě dlouhodobě zaváděním regenerace tepla ušetřili výkon paděsátí 700MW elektrárén. To považují za správný směr. Čím méně budeme spalovat, tím více budeme šetřit, a tím méně budeme znečišťovat ovzduší. Chtěl jsem se tedy zeptat, jestli se neuvažuje pouze staticky, kolik MW potřebujeme, ale jestli se uvažuje je, kolik ušetříme zavedením regenerace tepla.

I.K.: Já vám na tyto otázky tak úplně neodpovím, protože se necítím být odborníkem v této oblasti, nicméně vláda se samozřejmě zabývá i těmito projekty, ať už jde o plynofikaci, nebo o ten druhý problém, o kterém jste hovořil, o regeneraci tepla. Samozřejmě i propočty, které se dělaly třeba kolem Temelína, vycházejí z jistých úspor, ke kterým dojde v průběhu vývoje zaváděním úsporných technologií a všech těchto metod, o kterých jste hovořil, protože kdyby s tím například celý temelínský projekt nepočítal, tak bychom pokřebovali energie podstatně více než na kolik budou energetické kapacity v roce ukončení Temelína a současně odstavení elektrárén v severních částech. Počítá se s tím, ale v jakých to bude v termínech to je teď těžké říci, protože také kromě chutě a síly vlády to závisí na tom, do jaké míry ceny budou vyjadřovat vzácnost jednotlivých energetických zdrojů a skutečné náklady na pořízení. Každý pochopí, že v momentě, kdy je voda levná (dávám příklad s vodou úmyslně, protože to je jednodušší), kdy stojí 1 Kč M³ a cena je samozřejmě státem dotována, to nikoho nepálí a návratnost měřítko spoležby je nekonečná... V podmínkách, kdy cena vody stoupne na nějakou reálnou hodnotu, začne každý přemýšlet o tom, že bude-li mít měřič, vrátí se mu náklady po ušetření tolika a tolika m³ vody. Chci tím říci jenom jednu myšlenku, že také všechny tyto úsporné procesy souvisejí s tím, v jaké míře se budeme dostávat k těm cenám, které jsou skutečně reálné... Protože to nemůže být všechno děláno jenom na určitém morálním principu, poněvadž to by v podstatě znamenalo vracet se tam, kde jsme byli, kdy se neustále říká, že se musí snižovat energetická náročnost, ale ona

se nesnížila, protože pokud tam není ekonomický zájem a není tam cena, tak k tomu nikdy nemůže dojít.

Dr.V.Kratochvíl: Mohu vás pane ministře doplnit? Řada z nás nyní vyplňovala daňová priznání pro daň z nemovitosti. Mohli jste si všimnout, že ty objekty, které přešly nebo přejdou na ekologické palivo, mohou nárokovat slevu z daně z nemovitosti, čili i to je určitá možnost daňové úlevy. Jistě to nepokryje náklady, ale určitá cesta tady v daňovém systému vzniká. A ještě bych chtěl doplnit, že obecní zastupitelstvo v Dobřichovicích vyčlenilo na letošní rok 1 milion korun jako určitý vstřícný krok na začátek nějaké investiční akce, aby se podílelo na té odbočce nad řevnicemi, která by se měla vybudovat tak, aby sem jednou plyn mohli dojet.

I.K.: Já neznám konkrétní problém toho plynovodu, co vede kolem vás... Je to také otázka finanční. Je několik věcí možných. Jednak je možno se ucházet o nějaké prostředky z fondu životního prostředí, jednak, pokud je to zájem všech občanů, mohou se rozhodnout radní, že si třeba určitou částku vypůjčí. Musí se rozhodnout, co je pro občany prioritní, jestli toto nebo něco jiného. Nejde zaplatit všechno najednou. Za mnou také všichni chodí a každý by chtěl peníze, ale já jim říkám, že těch peněz je konečný počet a když vláda dělala rozpočet, musela se rozhodnout, čemu dá přednost a co musí ještě počkat. Stejně tak je to i tady.

Ing.J.Šanovec: Já jsem strojař a rád bych se zeptal na oblast našeho strojírenství. Je to komplexní problém a ve srovnání třeba se stavebnictvím, kdy celá řada firem přímo staví a podniká na Západě, strojírenství je výrazně zpět. Rozvoj tohoto oboru, jak lehkého, tak těžkého strojírenství vede přirozeně přes zahraniční investice, investoři se k nám nehrnou a je otázka proč. Samozřejmě že se politická situace uklidňuje, ale z mezinárodního hlediska jsou problémy s výhledem v Evropou. A často mi připadá, vzhledem k tomu, že naše strojírenství se za 1. republiky výraznou měrou podílelo na špičkové životní úrovni v Evropě, že řada západních firem (mám na mysli zejména západoněmecké firmy) se snaží, aby naše firmy, které i za komunistů dělaly dobré výrobky a prodávaly, se položily. Aby oni měli otevřenou cestu na východ. Zabýváte se tím, jak pomoci našim problematickým strojírenským podnikům nebo čekat na zahraniční kapitál?

I.K.: Podíváte se, otázka pomoci strojírenství je příliš obecná. Strojirensťví se rozpadá do spousty podniků, z nichž některé mají prodejné a některé neprodejné výrobky. Některé mají zásobu nápadů, kudy expandovat, co vylepšit, kde prodat atd., některé nemají a čekají, že vláda přijde s něčím spásným a naleje někomu trychýřem do hlavy myšlenky, sežene odběratele, dá peníze na to číono. Ten problém je skutečně hluboce diferencovaný. A platí to i o zahraničních investorech. Vy jste řekl, že se k nám nehrnou, ale já bych vám jmenoval několik strojírenských firem (třeba 1. brněnská), kam se hrnou, mají velký zájem, dokonce se rvou mezi sebou, kdo vstoupí do těchto podniků. Čili já si myslím, že nelze říci obecně, že strojírenství je nezájímavé pro svět a že vláda by měla mít nějakou koncepci, jak ho postavit na nohy. Je dnoitlivé strojírenské podniky prostě musí stavět na nohy jejich vlastníci. Vláda může pomoci třeba tím, že budeme jistým způsobem podporovat export. To znamená, že budou dlouhodobě vývozní úvěry, které budou se státní garancí, financování bude opatřeno různými exportními a importními bankami. Na tom teď velmi intenzivně pracujeme. Do toho musí stát své peníze dát, ale to bude pro všechny, kdo se bude umět

chytit přiležitosti, bude mít trošku lepší podmínky. Ale ten nápad, toho kupce, to, kudy jít v technickém vývoji, jak sledovat světový vývoj, to musí podnikatelské subjekty samy. Tohle nemá vláda šanci ovlivnit, to musí vědět nejlépe ti lidé, kteří vlastní podnik.

zaznamenal J.M.

»»» K U L T U R A «««

PŘÍRODA A JÁ

Dobřichovická nadace VIA neomezuje svou aktivitu jen na přípravu školy. Letos na jaře vyhlásila ve spolupráci s Českomoravskou mysliveckou jednotou ekologicky zaměřenou výtvarnou soutěž PŘÍRODA A JÁ, jejímž tematem byla jednak zvířata ve volné přírodě, jednak ekologický plakát, vznikající jako kolektivní dílo dětských autorů. Organizátoři počítají s pravdělným opakováním soutěže, z letošního prvního ročníku, do něžž byly pozvány děti z Dobřichovic a nejbližších obcí, by měla postupně vyvrst soutěž celostátní. Byl-li letošní ročník do jisté míry zkušební, výsledky přesvědčily, že je to myšlenka životaschopná. Přes poměrně krátký čas na přípravu se sešlo množství kvalitních soutěžních děl, které by odpovídalo daleko většímu regionu.

Odborná porota, již předsedal akad.mal.Jaroslav Béza, známý ilustrátor učebnic a děl o přírodě, a v níž dále zasedli akad.mal.Barbora Kubecová-Dančová, Věra Tvrdoňová a PhDr.Vladimír Czumalo, rozdělila ceny takto:

V kategorii individuálních prací, dělené dále do tří věkových podkategorií: předškolní děti:

- 1.cena (resp. tři první ceny) - Josef Semerád (6 let) z MŠ Řevnice
Veronika Husáková (6 let) z MŠ Řevnice
Vojta Mazanec (6 let) z MŠ Lety
- 2.cena - Filip Skala (6 let) z MŠ Řevnice
- 3.cena (resp. 8 třetích cen) - Helena Tichá (6 let) z MŠ Řevnice
Jan Brychta (6 let) z MŠ Řevnice
Jan Spilka (6 let) z MŠ Černošice II
Tereza Bandová (6 let) z MŠ Řevnice
Miloš Dezort (6 let) z MŠ Řevnice
Jindřich Kratochvíl (5 let) z MŠ Všenory

Kukátko 7-8/93 [6]

Karel Novotný (6 let) z MŠ Řevnice
Denisa Neprašová (6 let) z MŠ Lety

I. stupeň:

- 1.cena - Ludmila Svozilová (3.tř.) ze ZŠ Černošice I
- 2.cena - Michal Kavan (3.tř.) ze ZŠ Řevnice
- 3.cena - Jakub Jandura (2.tř.) ze ZŠ Černošice I

II. stupeň:

- 1.cena - Žák Liška (8.tř.) ze ZVŠ Dobřichovice
- 2.cena - Josef Mencl (7.tř.) ze ZVŠ Dobřichovice
- 3.cena - Žák Radav (8.tř.) ze ZVŠ Dobřichovice (držitelům 1. a 3.ceny se omlouváme, že neznáme jejich křestní jména)

Čestná uznání:

Marikéta Mikešová, Lenka Novotná, Aneta Pácáková, Zbyšek Šbup, Lenka Parkanová, Dagmar Voláková a Zvláštní škola v Dobřichovicích. V kategorii ekologického plakátu získaly 1. a 2.cenu plakáty autorského kolektivu 4.B ze ZŠ Černošice I, 3.cenu se porota rozhodla neudělit.

Díky Českomoravské myslivecké jednotě se soutěžilo o ceny skutečně lákavé, letní pobyt na láboře zaměřeném na poznávání a ochranu přírody, originály od výtvarníků - členů poroty, knihy o přírodě. Vítězný tým z kategorie ekologického plakátu získal putovní pohár a společný zájezd.

Setkání autorů a předání cen se konalo tam, odkud myšlenka soutěže vzešla, v Dobřichovicích. Šel pro červnovou výstavu soutěžních děl (4. a 5.6.) a slavnostní vyhlášení výsledků laskavě poskytl Dětský diagnostický ústav.

V pátek 18.června se rozjel z Černošic do jižních Čech autobus s vítězi, doplněný o dobřichovické účastníky soutěže. Organizátor zájezdu, Petr Šeplavý ze sekretariátu Českomoravské myslivecké jednoty, zprostředkoval dětem návštěvu barokního loveckého zámku Ohrada s expozicí lesnictví, myslivosti a rybařství, přilehlé zoologické zahrady a místa, kam se běžný návštěvník nedostane, Staré obory u Hluboké nad Vltavou.

Stručná zpráva samozřejmě nemůže zachytit to nejpodstatnější - dětskou radost z tvorby a setkávání s přírodou.

DĚTSKÝ HUDEBNÍ FESTIVAL PODRUHÉ

V neděli 20.června se konal v sále DDÚ již druhý ročník Dětského hudebního festivalu.

Kukátko 7-8/93 [7]

Letošní letní přílohu připravila SPOLEČNOST DOBŘÍCHOVICE. Jejím jediným tematem jsou

*** ODPADY *** ODPADY *** ODPADY ***

Věříme, že se stane podnětem k obsáhlejší diskusi i ke skutkům. Oběho je věru již třeba. Mimo jiné: během několika let budou vyčerpány skládkovací možnosti v našem okrese... Autoři přílohy (Dr. Hornychová a kol.) jsou dalecí toho, někomu něco vnucovat či nařizovat a mentorovat. Spoléhají na vstřícnost a zájem orgánů obecní správy a na dobrovolné přijetí pravidel hry spoločbány jako na jedinou možnou cestu dál. Samotné postihy věc nevyřeší. Není možné mít víc hlídačů než hlídaných, není možné obsadit každý čtvereční metr možné skládky ve dne i v noci hlídačem. To jsme snad už pochopili. Je to jako při přesilovce v hokeji: jeden hráč je vždy volný a může něco učinit. Zaútočit nebo třeba vyhodit odpad do rokle, na náspek ke tráti či na skládku...

VÁŽENÍ SPOLUOBČANÉ

Společnost Dobřichovice se na několika svých setkáních zabývala nakládáním s odpady. Uznáváme, že poslední dva roky se v naší obci podařilo zavést alespoň z části separovaný sběr odpadů a i to, že byla vydána obecní vyhláška o nakládání s odpadem. Proto prosíme, neberte naše připomínky jen jako prázdnu kritiku, ale jako náměty na další zlepšení situace.

1) Ve vyhlášce se zakazuje dávat do sběrných nádob odpad, který může mít nebezpečné vlastnosti s tím, že je obecně povinen ten, kdo odpad produkuje, jej také na vlastní náklady podle platných předpisů zneškodnit. Je to poněkud hraběcí rada, protože KDO ZE SPOLUOBČANŮ ZNÁ TYTO OBECNĚ PLATNÉ PŘEDPISY A VÍ, KDO TYTO ODPADY LIKVIDUJE? Týká se to především: - uhyznulých zvířat, vývrhů, kožek, starých bot, TV obrazovek, zářivek, použitého vapexu, sprejů, ustalovačů, vývojek, pneumatik, starého nábytku, matrací, silně znečištěného textilu, zeminy kontaminované olejem nebo naftou, zbytků nebo ústřížků asfaltových lepenek, azbestu, polystyrenu, molitanu, gumy apod.

Vyslovujeme se pro to, aby vyhláška byla tak podrobná, aby dávala přesný návod a aby ji měla k dispozici každá rodina. K sestavení návodu k likvidaci ve vyhlášce neuvedených odpadů doporučujeme využít příručku SOS od pady 1993 s tím, že občan by sice náklad likvidace uhradil, ale OBEC BY ORGANIZOVALA HROMADNÝ ODVOZ (z ekonomických důvodů i v součinnosti s okolními obcemi). K tomu by mohl být vypracován roční harmonogram (např. den odvozu vyřazených TV přijímačů, den odvozu ledniček a mrazniček, železná neděle apod.).

2) Ve vyhlášce je dosti kategoricky stanoven zákaz pálení. Jsme toho názoru, že by měly být vyjmenovány případy, kdy je spalování povoleno (např. suché trnité větve, suché větve ovocných stromů napadené chorobami, použití venkovních ohnišť a zahradních krbů, kůra a větve lesních stromů a keřů napadených hmyzími škůdci apod.). Minochodem, kdo povoluje a kontroluje každoroční pálení velkých ohňů na čarodějnice s pražci a pneumatikami?

3) Vyhláška by měla upravit, které hmoty je možno používat jako posypové na chodníky a komunikace a stanovit povinnost jarního úklidu zbytků posypových hmot z chodníků

Proti ložskému maratónu letos. silné kroupen svěžím deštěm, přesto hojně navštěven. Pořádali společně Studio Klokánek, Osvětová beseda a Společnost Dobřichovice. Pořadatelé letos zvolili poněkud jiné pojetí: účast na festivalovém podiu byla tentokrát odměnou jen pro nejlepší. Zjevné rozumné rozhodnutí, program tak nepřekročil únosné dvě hodiny. Hráli ti úpílně malí i ti úpílně větší, hráli všichni, jak nejlépe dovedli. Samí, s doprovodem i společně. Od renesance po současnost, lidovky nevyjímaje. Kdo vlastně? Frekventanti kursů Osvětové besedy (p. učitel Pavel Pekný), děti ze Studia Klokánek (paní Diana Šeplavá) a hosté, tedy soubor Ludus musicus Františka Běhouňka, stále mládnoucí i stárnoucí zárovec. Ten předvedl v Dobřichovicích nepříliš často slychanou muziku latinskoamerických indiánů, hranou částečně na původní nástroje (Pánovy flétny, zvané sikusy, rytmičné nástroje). Posluchači přispěli formou dobrovolného vstupného do činnosti DDŮ. Bylo to vskutku milé odpoledne, snad se líbilo i samotným dětem... Jest si jen přát, aby se tahle sympatická tradice u nás uchytila natrvalo. Jest též třeba znovu poděkovat DDŮ, že v dnešní svízelné situaci neváhá nabídnout dobřichovickým kulturním a společenským podnikům střechu nad hlavou.

WP

»»» T R O C H A P O E S I E «««

NEVÍTANÁ NÁVŠTĚVA

Ráno jsem se holil a nebyl jsem sám, ze zrcadla koukal na mě cizí pán.	ale protože jsem, milej pane, pán, nerad cizím pánem jsem okukován!	On však odpověděl, že prý není cizí, jen co se oholím, ze zrcadla zmizí.	Poslehl jsem mu: Pane, kdybych já byl paní, měl byste tu třeba něco na koukání,
Pravil jsem mu: Pane, kdybych já byl paní, měl byste tu třeba něco na koukání,		Poslehl jsem mu: Pane, kdybych já byl paní, měl byste tu třeba něco na koukání,	

HGS

a vozovek. Mělo by být zřetelné, kdo za který úsek odpovídá (obec, správa silnic, organizace, soukromník, občan).

- 4) Domníváme se, že obec má málo veřejných nádob na odpadky.
- 5) Problematika maloobjemových odpadů (surovinové odpady a zvlášť nebezpečné odpady, pro která nejsou určena sběrná místa či sběrné nádoby), by měla být v novelizované vyhlášce řešena tak, že jejich sběrem by byl pověřen podnikatel (obchodník), který si ve své provozovně sběr sám zorganizuje, nebo by sběrná nádoba mohla být umístěna na sběrném prostranství v obci. Zde máme na mysli obaly od sprejů, hliníkové folie, baterie a monočlánky, plechovky a konzervy, zářivky, žárovky, zbytky léků, rtuť a teploměry.
- 6) Firma pověřená výkupem (sběrem) odpadů v obci by měla mít co možná nejširší sortiment s jasnými povinnostmi. Z ekonomických důvodů by pravděpodobně bylo vhodné, aby současně obhospodařovala i sousední obce.
- 7) Za zvážení stojí, zda by obec neměla zakoupit výkonný štěpkovač, který by se za úhradu půjčoval zájemcům nebo by byl dán do správy zahrádkářům k výrobě štěpků případně kompostů s tím, že by jim občané materiál sami přiváželi, nebo že by byl alespoň 2-3x za rok v harmonogramu den svozu větví.
- 8) Za zvážení by stálo pořídit pro obec k recyklaci stavebního materiálu (sutě) drtič.
- 9) Prodejny nebo provozovny, které se ujmou sběru maboobjemových nebo nebezpečných odpadů (např. lékárna by mohla sbírat obaly od léků, zbytky léků nebo léky s prošlou životností) od občanů celé obce, by mohly být obcí oceněny jako ekologické prodejny (provozy).
- 10) Domníváme se, že by bylo vhodné, aby jeden z pracovníků OÚ byl pověřen řešením problematiky odpadů. Projednával by s firmou pověřenou sběrem odpadu harmonogramy, vyhlášoval dny odvozu zvláštních odpadů, podával občanům kvalifikované informace o jejich sběru (likvidaci).
- 11) V obecní vyhlášce není konkretizováno, kdo kontroluje její dodržování a ukládá pokuty.

Při těchto akcích nabízí Společnost Dobřichovice aktivní pomoc.

Již před půl rokem byla přijata obecní vyhláška o nakládání s odpadem. Ale i když vyhláška zdaleka není dokonalá, dodržujete ji?

Zkuste si, prosím, vzpomenout, co jste všichni hodili doma do odpadkového koše. Možná to byla krabice či pytlík od mléka, noviny, slupky od banánů, prasklá žárovka nebo plechovka od konzervy, monočlánky. Možná toto všechno a nejspíš ještě daleko víc.

Růst hmotné spotřeby přestává v určité fázi ztrácet smysl, jakékoliv plytvání se stává nejen projevem neúcty k práci druhých, ale i projevem bezohlednosti k přírodě.

Staré věci zahazujeme a kupujeme si nové. Obchody jsou plné pěkných věcí, reklama láká a popelnice jsou přinejmenším občas vyváženy.

Tyto bezstarostné časy však končí. Dokud byla průmyslová revoluce mladá, zásoby surovin velké, vody a vzduch čisté a lidí mnohokrát méně než dnes, problémy nebyly. Lidstvo těžší přilíš mnoho surovin a vypouští do vzduchu, vody a půdy příliš mnoho odpadů. Nemůžeme současně bestrestně plytvat (a považovat plytvání za součást životní úrovně) a chtít dýchat čistý vzduch, pít čistou vodu a jíst zdravé potraviny. Měli bychom ve svém vlastním zájmu šetřit přírodní zdroje a produkovat co nejméně odpadu tím, že budeme:

1. OMEZOVAT MNOŽSTVÍ VZNIKAJÍCÍHO ODPADU
2. OPAKOVANĚ POUŽÍVAT OBALY (SYSTÉM VRATNÝCH LAHVÍ - AŽ 30X LZE POUŽÍT)

K 7-8/93 Příloha [2]

3. RECYKLOVAT V CO MOŽNÁ NEJVYŠŠÍ MÍŘE (Z VRATNÝCH LAHVÍ SE PO JEJICH DOSLOUŽENÍ "PŘETAVENÍM" VYROBÍ NOVÉ LAHVE)

4. BEZPEČNĚ SKLÁDKOVAT, PŘÍPADNĚ BEZPEČNĚ SPALOVAT S VYUŽITÍM ENERGIE

Toto pořadí není náhodné. Každé zacházení se surovinou, materiálem, výrobkem (jeho výroba, doprava, vymývání obalů ...) zatěžuje životní prostředí. Je proto žádoucí tyto činnosti co nejvíce omezit. Předcházení vzniku odpadu stojí na prvním místě, neboť není samo o sobě žádnou manipulací, ale spíše duševní činností. Vratné obaly musí být před dalším použitím vmyty - a to už spotřebuje energii a znečišťuje vodu. Rozbit použitou láhev a střepy vyutít při výrobě nové je energeticky i materiálově úspornější než láhev vyhodit, ale není to tak dobré jako láhev jen vymýt. Při spálení odpadu sice získáme nějakou energii, ale recyklace surovin šetří energii více. Spalování je navíc z hlediska životního prostředí dosti problematické. Skládování odpadu znamená nevyužívání druhotných surovin a tedy větší spotřebu primárních surovin, energie a větší znečištění životního prostředí.

KOLIK ZDROJŮ SPOTŘEBUJEME A KOLIK ODPADKŮ VYHODÍME, MOŽE OVLIVNIT KAŽDÝ Z NÁS

JISTĚ VYMYSLÍTE MNOHO DALŠÍCH ZPŮSOBŮ, JAK PŘEDCHÁZET VZNIKU ODPADŮ. NAŠIM SPOLEČNÝM CÍLEM BY MĚLO BÝT ZAMEZENÍ PLYTVÁNÍ VĚCMÍ, ENERGIÍ I LIDSKOU PRACÍ.

mimochoodem: KUKAČKO RÁDO VAŠE NÁZORY A NÁPADY ZVEŘEJNÍ.

Členové společnosti Dobřichovice chtějí ve svých domácnostech třídít odpad a vyzývají Vás

BUĎTE EKOLOGIČTÍ, PŘÍDEJTE SE K NÁM !

TROCHU Z HISTORIE ODPADŮ

Oproti přirozeným procesům koloběhu nejsou pro odpad, který produkuje my lidé, žádné spotřebitelé.

Jedno z nejstarších smetišť bylo nalezeno již z doby kamenné v Norsku: obrovská odpadní hromada z kostí, stěpů a popelů, asi 320m dlouhá, 65m široká a 8,5m vysoká. Z archeologických výzkumů vyplynulo, že byla příležitostně zapalována - pravděpodobně aby byl odstraněn zápach. Antická města měla odvodňovací systémy pro odvádění odpadní vody z koupelí a kuchyní. Ze středověkých hradů se zbytky jídel a odpadky jednoduše házely z hradů ho vršku. Ve městech se vyprazdňovaly nočníky a vyhazovaly ostatní odpadky z okna na ulici.

Teprve v 19. stol. se prokázala souvislost mezi epidemií cholery, postihující celou Evropu a hygienickými podmiňkami.

Složení "smetí" se v posledním století podstatně změnilo. Dnes je odpad chemickou směsicí látek zcela nového druhu, které ani za století nebudou odbourány. Domovní odpad často obsahuje v nepatrném množství řadu nebezpečných látek, které nesmějí být skládovány na běžné skládce nebo vylévány do WC, nýbrž mají být likvidovány doporučenými technologiemi (např. barvy, laky, rozpuštědla, oleje, autobaterie, pesticidy, zářivky, léky, teploměry). Odpadem je i neviditelné rozptýlení škodlivých látek v našem prostředí, ve vodě, ve vzduchu, v půdě a v potravě, která ohrožují naše prostředí.

V zacházení s odpadem se však za staletí změnilo málo: při liš často se někde v krajině nechává ležet.

K 7-8/93 Příloha [3]

CO SE VZNIKLÝM ODPADEM ?

TDO - tuhý domovní odpad - je ten odpad, který vyhodíte doma do koše a vynesete do popelnice. V podstatě neexistuje žádná jeho dokonalá odstraňování, může být nanevšňů nějakým způsobem (který více či méně zatěžuje životnímu prostředí) odklizen. Jakmile se nějaká látka dostane do výrobního cyklu, nemůže jen tak zmizet, může být pouze přeměněna nebo uskladněna. Při odstraňování či zpracovávání odpadů vznikají často nové odpady, o kterých si nejsme jisti, zda nejsou nebezpečnější než ty výchozí, kterých jsme se chtěli zbavit.

PROTO JE DŮLEŽITÉ, ABYCHOM ZAČALI U KOŘENĚ VĚCI, TZN. VYVAROVAT SE ODPADU!

Přes intenzivní hledání východisek ve snižování materiálové náročnosti výroby stále vzrůstá množství produkce odpadů.

V průměru obsahuje TKO 32% popela, 3% kovů, 5% plastických hmot, 12% skla, 16% papíru a textilu, 30% organického odpadu. Uvědomme si, co všechno lze vytřídit a využít, nakonec na skládky půjde popel, tj. 32%.

Obecně rozlišujeme dva způsoby odstraňování odpadů: spalování a skladování.

Při spalování se jeho množství snižuje na polovinu své váhy a vznikající teplo může být využito na výrobu el. proudu nebo na dálkové vytápění. Tyto přednosti mají však i své nevýhody: spalovny odpadu zatěžují životní prostředí zplodinami, které se i při použití filtrovacích zařízení s nejmodernější technologií v malém množství dostanou do vzduchu. Spalování můžeme tudíž za rozumné považovat pouze tehdy, když vyvineme účinné filtry a čistící výfukových zplodin a dokážeme bezpečně odstranit (skladovat) všechny zbytky. Po spálení zůstane vždy škvara, kterou je nutno skládkovat.

Klasickým způsobem nakládání s odpady je jejich skládkování - je nejjednodušší a nejnlevnější a nejméně ekologický. Skládkování bude vždy potřeba, ale v ČR je zvykem vozit všechny odpad bez snahy o jeho využití rovnou na skládku. Skládku zpravidla zabírá jinak využitelnou plochu.

KOMPOSTOVÁNÍ

Při zakládání kompostu musíme dbát na následující cí:

- ve stínu, v zvětví a v kontaktu s půdou
- vlhký, ale ne mokrá
- vzdušný - proto ho prokládáme hrubším materiálem (např. krátkými kousky větvi) - složen z co nejružnějších organických látek (aspoň 50% v sušíně), ale zároveň má obsahovat také jílovitou zeminu, aby byl zaručen vyrovnaný poměr živin a aby bylo dosaženo dokonalé směsi hlíny a humusu. Proces hnití urychlí půdní bakterie, které je v současné době možno zakoupit v suché formě (výrobek Radivit fy Neudorf).
- můžete si též zakoupit kompostovník, který je velmi lehký, estetický, odolný proti poškození a korozi, kompostované látky se v nich rozloží za tři měsíce díky uzavřenému systému a vysoké teplotě

Co můžeme kompostovat:

- všechny zahradní odpady (listí, trávu, větve, kůru, plevel)
- organické kuchyňské odpady (zbytky jídla, kávové a čajové usazeniny, skořápky od vajíček, slupky, zkažené mléčné výrobky)
- organické odpady (sláma, zbytky ovoce, piliny, hobliny, papírové vysavačové sáčky, perli, vlasy, atd.)
- hnůj (koňský, kravský, odpad drobných domácích zvířat atd.)

RECYKLACE

Na jedné straně se zásoby surovin ztenčují, energie sotva postačuje a je drahá, na druhé straně nemáme již místo na ukládání odpadů. Řešením se zdá být recyklace - až 4/5 materiálu a energie se recyklací ušetří. Získávání druhotných surovin z použitých výrobků má mnoho výhod:

- * úspora prvotních surovin
- * menší spotřeba energie při výrobě z druhotných surovin
- * méně emisí při výrobě z druhotných surovin
- * méně skládkování
- * méně spalování
- * menší náklady na zpracování odpadu

Recyklace však není všelék. Není tak přátelská k životnímu prostředí jako předcházení a opakované používání, neboť jako každá výroba znečišťuje životní prostředí. A navíc má významná omezení:

- Některé materiály nelze vyrábět jen z druhotných surovin, musí být vždy přidána i prvotní surovina.

- Z některých materiálů neumíme recyklaci vyrobit stejný výrobek

PRO RECYKLACI MUSÍME ZÍSKAT DRUHOTNOU SUROVINU ODDELENĚ OD OSTATNÍHO ODPADU.

Například sklo: prázdňné skleněné láhve nemusí končit na smetišti, nýbrž mohou být roztaženy a zpracovány na nové láhve. Ušetří se jak suroviny, tak také energie.

*** NEJLEPŠÍ ODPAD JE TEN, KTERÝ VŮBEC NEVZNIKÁ ***

O OBALĚCH

Výroba obalů je většinou také velmi náročná na energii. Často je použito pro výrobu obalu více energie, než je použitelná energie v zabalených potravinách.

Je mnoho výrobků, které se sobě ve vzhledu, v chuti, v působení nebo ve složení poměrně rovnají a lze je rozlišit jen obaly. Barva, tvar, materiál a obrázky ovlivňují náš nákup. Pro většímu spotřebitelů je obal pouze něčím, v čem si přinesou zboží z obchodu domů a co poté vhodí do popelnice. Čtvrtina hmotnosti, ale až polovina objemu domovních odpadů v Evropském společenství jsou obaly.

*** CHCEME-LI OMEZIT MNOŽSTVÍ ODPADU, MUSÍME REDUKOVAT OBALY ***

Další problém je rozhodnout, který obal je vhodnější. I když se nám zdá, že určitý obal je vhodný, protože je např. snadno rozložitelný, spotřebuje se při jeho výrobě mnoho energie či surovin.

Výrobci PET lahví nás přesvědčují, že vyrábějí "ekologický obal", neboť je zdravotně nezávadný a lze ho zneškodnit spálením. Ale u nás se spaluje pouze mizivý podíl domovních odpadů. Přitom v západní Evropě se používají PET lahve, které jsou vratné a opakovaně použitelné. U nás některé mléčárny plní mléko do hnědých skleněných vratných lahví s rovněž vratným plastovým uzávěrem (ten se recykluje).

VÍCEKRATE POUŽITELNÉ (ZÁLHOVANÉ) LÁHVE JSOU LEPŠÍ NEŽ LÁHVE S JEDNORÁZOVÝM UŽITÍM.

Přestože je někdy těžké stanovit, který obal je šetrnější k životnímu prostředí, a přestože obal pochopitelně není hlavním kritériem, kterým se řídíme při výběru zboží, nabízíme vám několik námětů:

* **DEJME PŘEDNOST ZBOŽÍ, KTERÉ NENÍ ZBYTEČNĚ MNOHO ZABALENO.**

Krabičky na tuhy se zubní pastou, krabička na mýdlo zabalené ve fólii, krabička obsahující konzervu - to všechno jsou příklady obalů, které mají pouze reklamní význam. Tyto obaly mimoto samozřejmě platíme my, zákazníci, v ceně zboží.

*** DÁVEJME PŘEDNOST ZBOŽÍ V OPAKOVANĚ NAPLNITELNÝCH OBALÍCH.**

Zákon o ochraně spotřebitele je na naší straně: ty typy lahvi, které obchodník prodává, musí vykupovat neomezeně - po celou prodejní dobu. Nápoje ve vratných lahvích bývají obvykle i lacinější, takže šetříme nejen životní prostředí, ale i svoje peníze.

*** NENECHÁVĚJME SI ZBYTEČNĚ BALIT ZBOŽÍ, U KTERÉHO TO NEPOTŘEBUJEME.**

V některých našich obchodech nám k nákupu automaticky dávají igelitovou tašku. Pokud ji k ničemu nepotřebujeme, nebojme se ji zdvořile odmítnout.

*** NECHÁVEJTE ZBYTEČNĚ OBALY JEDNODUŠE LEŽET V OBCHODĚ V NĚMŽ JSTE JE KOUPILI, TŘEBA DONUTÍTE OBCHODNÍKA PŘEMÝŠLET.**

*** NÁŠ ZÁKON ODPADŮCH UKLÁDÁ VÝROBCŮM POVINNOST UVÁDĚT NA OBALU NEBO V DOKUMEN TACÍ K VÝROBKU ÚDAJE O ZPŮSOBU VYUŽITÍ NEBO ZNEŠKODŇOVÁNÍ NESPOTŘEBOVANÝCH ČÁSTÍ VÝROBKU NEBO OBALU. NEKUPUJTE VÝROBEK, KTERÝ HO NERESPEKTUJE.**

V mnoha zemích se nyní soustřeďuje pozornost na vlivy obalových systémů na životní prostředí. Sílí snahy přenášet zodpovědnost za využití a zneškodnění obalů na jejich výrobce a prodejce, podporovat vratné opakovaně použitelné obaly a znevýhodňovat obaly na jedno použití.

*** PŘÍKLADEM EKOLOGICKÉHO BALENÍ U NÁS JSOU OBALY NA SIFONOVÉ BOMBIČKY ***

TŘÍDĚNÍ V DOMÁCNOSTI

SEPAROVANÝ SBĚR - neboli "třídění u zdroje" vychází ze zásady, že JE JEDNODUŠÍ NESMÍCHAT NEŽ ROZTŘÍDIT. Je však naprosto závislý na spolupráci každého z nás.

SBĚR DŮM OD DOMU známe nejméně. Obyvatelé v určený den nechávají před svými dveřmi sebrané suroviny, které jsou svázeny sběrným vozidlem. Výhodou je kontrola čistoty sbíraných surovin, nevýhodou oproti kontejnerovému sběru je nutnost skladovat sebrané suroviny několik dní doma.

SBĚR DO KONTEJNERŮ se v poslední době u nás rozšřuje. Tento systém je prakticky jediný vhodný pro sběr bioodpadu. Výhodou je, že je kontejner vždy po ruce.

HLAVNĚ SE NEBOJTE, ŽE TO NEZVLÁDNETE, ŽE MÁTE MOC PRÁCE, MÁLO ČASU, MÁLO MÍSTA. ZÁLEŽÍ JEN NA VAŠÍ VYNALÉZAVOSTI A ŠIKOVNOSTI. I KDYŽ TO ZPOČÁTKU BUDE VYPADAT BEZNADĚNĚ, VĚŘÍME ŽE SE ÚSPĚCH DOSTAVÍ. NEJEDNODUŠŠÍ JE SBĚR DO NĚKOLIKA KOŠŮ NEBO PTLÍKŮ.

PAPÍR by ve Vašem odpadkovém koši rozhodně neměl končit. Japonsko, Švédsko recyklují až 95%.

SBÍRÁ SE:

noviny, časopisy, školní sešity, knihy (bez vazby), reklamní prospekty, katalogy, dárkový a balicí papír, krabice, kartonáž, zmuchlaný papír, papírové sáčky, obaly od cigaret a čokolády (bez alobalu),

NESBÍRÁ SE:

papír s foliemi, krabice od limonád, mléka, celofán, kopírák, papír impregnovaný parafínem

SKLO je velmi důležitá surovina. Těžbou skálských písků nejenom devastujeme krajinu, ale těžíme již i tak velmi omezené zásoby písků.

SBÍRÁ SE:

všechny druhy dutého skla - nevykupované lahve, prázdná balení od kosmetiky, léčiv, tabulové sklo, střepy

NESBÍRÁ SE:

zrcadla, reflektory, silně znečištěné a nevyprázdňené lahve, žárovky, zářivky, keramika

DO KONTEJNERU DÁVEJTE PROSÍM JEN TY SUROVINY, KTERÉ DO NĚJ OPRAVDU PATŘÍ!

TEXTIL - také nepatří do odpadkového koše. Vykupovaný textil musí být suchý, čistý, zipy a knoflíky musí být odpárány.

SBÍRÁ SE:

přírodní tkaniny - len, vlna, hedvábí, punčochy, punčocháče

NESBÍRÁ SE:

silon, tesil, chemlon, látky s vysokým podílem syntetických vláken, pláštěnky, koberce, koženky, textil ohořelý, plesnivý, silně impregnovaný, znečištěný od chemikálií

ŽELEZO

- nejčastějším železným odpadem v domácnosti jsou plechovky, korunkové uzávěry, uzávěry twist-off. Před odevzdáním do sběru by měly být čistě vymyté. Vykupují se i ledničky, pračky, vařiče, sporáky apod.

HLINÍK A JEHO SLITINY

- celosvětově představuje jeho recyklace 50%. Hliníkové přístroje, některé plechovky od konzerv, tuby (od kečupu, sardelové pasty), aerosolové nádobky, ešusy, alobal (obaly od másla, sýrů, vřelka od jogurtů), nápoje plechovky (většinou celé hliníkové, někdy mají železná vřelka). Jsou typickým výrobním ekologickým problematickým (velké nároky na energii, nemohou se vícekrát použít...), proto bychom se jich měli raději vyvarovat. Naopak s jejich zpracováním nejsou problémy.

Zatím nelze recyklovat alobal s vrstvou papíru nebo plastu.

OSTATNÍ BAREVNÉ KOVY

- **SBÍRÁ SE:** měď, olovo, zinek a jejich slitiny.

AUTOBATERIE

- se vykupují jednak suché, jednak s elektrolytem - mokré.

ENEUMATIKY

- navrhneme OÚ několik alternativ sběru.

BATERIE A MONOČLÁNKY

- I když je v momentálně technologie zpracování použitých baterií nerentabilní, neznamená to, že by se neměly recyklovat. I u nás registrujeme pokusy je separovat a sbírat. Na skládky bychom je dávat neměli. Pokud jsme se přesvědčili místní prodejce, aby ve své prodejně umístili nádobu na jejich sběr.

PLÁSTY

- existuje se mnoho druhů, proto je nutno je dotřídovat. Ze směsných plastů nelze recyklaci získat kvalitní materiál, proto se hodí jen na některé účely (květináče, patníky).

SBÍRÁJÍ SE: PVC, polyetylen, polystyren = folie včetně čistých obalů, plastikové lahve, sáčky od mléka, nápojů, přepravky, plastikový balicí materiál, předměty z domácností, staré hračky

DÁLĚ se vykupují i ustalovač, zbytky elektropřístrojů, gumová drť, autovraky...

Ale to si necháme najindy, až budeme schopni separovat těch 10 základních.

VZPOMÍNÁTE SI NA PŘÍPAD ZAMOŘENÍ PŘEHRADNÍ NÁDRŽE SKALKA RTUŤÍ? DOSUD JE JEJÍ KONCENTRACE V TĚLECH RYB TAK VYSOKÁ, ŽE JE NELZE KONZUMOVAT...

Rtuť pocházela z odpadu německé továrny a dostala se do jednoho z přítoků Ohře. Biotickou přeměnou rtuť vzniká metylrtuť a dimetylrtuť, látky škodlivější než rtuť samotná.

Rtuť není jen v odpadu z továren, uvolňuje se i při spalování hnědého uhlí v tepelných elektrárnách, používá se i k moření osiva, ale je též v suchých galvanických článcích,

kteří patří mezi nejvýznamnější zdroje kontaminace odpadu z obcí. Ročně představuje u nás spotřeba všech druhů baterií přibližně 8 200 tun.

U ČLOVĚKA ZPŮSOBUJE RTUŤ NEVRATNÉ POŠKOZENÍ CENTRÁLNÍ NERVOVÉ SOUSTAVY, PORUCHY CHOVÁNÍ, ZÁLUDČNÍ POTÍŽE, ZÁNĚTY DÁSNÍ, VYPADÁVÁNÍ VLASŮ, TŘESY, CHUDOKREVNOST.

Kromě rtuti obsahují nejčastěji používané články Leclanchéovy další těžké kovy - zinek (Zn), kadmium (Cd), olovo (Pb), měď (Cu). Používají se též články Ni-Cd, stříbrno-rtuť (Ag-Hg), Ag-Zn, které zatěžují životní prostředí ještě mnohem více, ale naštěstí je jich co do počtu kusů a hmotnosti méně. Při zničení je situace u článků alkalicko-manganových a lithiových se sníženým obsahem rtuti (tzv. Green Power) a perspektivní mi se jeví baterie Zn/vzduch, Zn/oxid stříbrný a Zn/oxid manganatý.

EKO-ZNAČKA

Uznávanou ekoznačkou je německý MODRÝ ANDEL. I u nás můžeme setkat s označením zboží, které má signalizovat přátelskost k životnímu prostředí. "ZELENÝ RAK" a "ECOPACK" - tato značka by se měla udělovat pouze obalům, které jsou šetrné k životnímu prostředí. "ZELENÝ BOD" - znamená, že výrobce tohoto obalu zaplatil určitou částku firmě, která z takto získaných prostředků financuje separovaný sběr a recyklaci těchto obalů. Obaly tedy jednak nemusí být opakovaně použitelné a navíc u nás žádný systém jejich sběru neexistuje, takže jejich nákupem životnímu prostředí nijak neprospějeme.

RADY NA ZÁVĚR

UŽ PŘI NÁKUPU rozhodujeme o tom, kolik odpadu vyprodukujeme. Zkuste si odpovědět na otázku, proč si určitý výrobek kupujete - protože ho skutečně potřebujete, nebo protože jste se nechali přesvědčit reklamou?

- * **VĚNUJTE POZORNOST POZDĚJŠÍM NÁSLEDKŮM VAŠICH NÁKUPNÍCH ROZHODNUTÍ,**
- * **UVAŽUJTE, JAKÝ MÁ VÝROBEK DOPAD NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ:** Jak a z čeho byl vyroben, zda může být použit vícenásobně, zda jde po upotřebení zneškodnit s minimálním poškozením životního prostředí.
- * **VZDEJTE SE VÝROBKŮ NA JEDNO POUŽITÍ, KTERÉ ROZMNOŽUJÍ MNOŽSTVÍ ODPADU.**
- * **DAVEJTE PŘEDNOST VÝROBKŮM A OBALŮM Z PŘÍRODNÍCH SUROVIN.**
- * **DOVOLTE SI BÝT OBČAS STAROMÓDNÍ.**
- * **PŘIHLÍŽEJTE K TOMU, JAK JE VÝROBEK ZABALEN.**
- * **KUPUJTE POKUD MOŽNO VÝROBKÝ, KTERÉ SE DAJÍ OPĚT ZPRACOVAT.**
- * **OMEZUJTE POUŽÍVÁNÍ ZBOŽÍ NA JEDNO POUŽITÍ** (papírové ručníky, baterie, zapalovače, které nejdou znovu naplnit, digitálky s nevyměnitelnou baterií, papírové pleny)
- * **Energie na výrobu jedné baterie je mnohokrát vyšší, než je energie, kterou je schopna baterie poskytnout.** Navíc baterie obsahují těžké kovy, které se z nich po použití uvolňují. **MÍSTO ALKALICKÝCH ČI RTUŤOVÝCH BATERIÍ JE LÉPE POUŽÍVAT BATERIE S ALMIANOVÉ (OZNAČENÉ ZELENÝM PRUHEM), U KTERÝCH JE OBSAH TĚŽKÝCH KOVŮ VÝRAZNĚ SNÍŽENÝ.**
- * **NOSTE NA NÁKUPY VLASTNÍ TAŠKU.** (Tu lze použít vícekrát a nemusíte vyhazovat peněz ze za reklamní igelitku, která stejně mnoho nevydrží.)

KONEC PŘÍLOHY

Vytrvalce, kteří dočetli až sem, čeká na str. 16 příjemné překvapení!

ŠKOLA V PŘÍRODĚ

Vše začalo tím, že mi rodiče řekli, že na hory pojedou. Byla jsem hrozně šťastná a velmi jsem se těšila na ten den, kdy už budeme na horách. Konečně nastal den, kdy se mělo odjít. Sešli jsme se u zrcadla v Dobřichovicích a za chvíli pro nás přijel autobus. Pan řidič spolu s některými tatínky naložil kufr a boby, nasedli jsme a pak se autobus rozjel. Každé dítě mávalo svým rodičům a všichni zakřičeli "AHOJ" na rozloučenou. V půlce cesty jsme zastavili a děti se šly proběhnout, některé snědly svačinu a jelo se dál. Do Špindlerova Mlýna pro nás přijel pan správce a doprovodil náš autobus k základně. Tam už čekala rolba, která vyvezla kufr do Medvědí boudy a my děti jsme šly pěšky. Konečně jsme byli u chaty. Chvilku jsme se dívali na hory a paní učitelka zatím prohlédla pokoje. Pokoje byly obsazeny podle toho, kdo s kým kamarádí. Ani jsme nevyložili věci z kufru a už jsme šli na večeři. V jídelně nás paní učitelky posadily ke stolům podle pokojů. Tak jsme pak sedávali u každého jídla. Potom jsme se vrátili do pokojů uklidit. Když jsme si věci dávali do skříněk, byl v pokoji strašný nepořádek. Paní učitelky už také chodily po pokojích, aby se podívaly, jak se zabydlujeme. Konečně jsme měli hotovo, ale bylo už hodně hodin a tak jsme se umyli a převlékli do pyžámek. Pak přišla paní učitelka, otevřela nám okno, řekla, že ho přijde později zavřít, dala nám dobrou noc, zhasla a odešla. Hned ráno po snídani bylo vyučování, ale to jsme byli zklamáni, protože zrovna byla neděle a my jsme se učili. V neděli se také už začaly bodovat pokoje, jak má kdo uklizeno. Po vyučování jsme byli vždy do oběda venku. Někdy jsme šli na procházku, někdy jsme bobovali nebo jsme dělali soutěže. Ve dvanáct hodin jsme se vrátili k obědu. Vařili nám velmi dobře a s číšníkem byla také legrace. Po obědě jsme měli hodinu klidu. V této době jsme si četli, mlovali nebo hráli na pokojích různé společenské hry. Odpoledne jsme dělali túry po horách. Byli jsme u Martinovy, Labské a Petrovy boudy, dále jsme navštívili Ptáčí kameny, ze kterých jsme viděli Lauru, což je horská chata, Fučíkovy boudy, Kozí hřbety, Zlaté návrší. Když jsme šli tak lesem, viděli jsme ženského a mužského kameny. Uskutečnili jsme výlet k pramenům Labe a jindy zase do Špindlerova Mlýna. Někdy nám paní učitelky koupily čaj, jindy zmrzláky. Počasí nám, až na první den, přálo, ke konci týdne rychle roztával sníh a na horách již také začínalo jaro. Každý večer jsme vyhodnocovali soutěže a řkali si bodování pokojů. Poslední večer jsme měli diskotéku s karnevalem a celkovým vyhodnocením všech soutěží. Pan vedoucí chaty dal velké ceny těm třem pokojům, kde byl po celý týden největší pořádek, a tak nás ostatní trošku mrzelo, že jsme se víc nesnažili. Ale paní učitelky udělaly veselé diplomy všem, aby nikdo nebyl smutný. Na druhý den se už jelo domů. Cesta nám tentokrát připadala kratší. Těšili jsme se již na tatínky a maminky.

Žáci 4.B

NEBOJTE SE ZVLÁŠTNÍ ŠKOLY

Navazují na slova p. dr. A. Šarounové (K 6/93 s. 14): "Jsou školy, které nemají čas psát o práci, spíše pracují." Jednou z nich je i zvláštní škola v Dobřichovicích.

Jistě jste si všimli, že nejsem pravidelnou dopisovatelkou Kukátka, ale pokládám za svoji povinnost seznámit veřejnost s tím, že v Dobřichovicích zvláštní škola existuje, a s tím, jaký význam pro mládež má.

V péči tří zkušených učitelů a jejich mladého kolegy zde dosahují děti pěkných výsledků. Svědčí o tom ta skutečnost, že všichni vycházející žáci jsou přijímáni do odborných učilišť, často zde patří mezi nejlepší žáky. Redardované děti s nejruznějšími poruchami, které byly na základní škole neúspěšné a v učení selhávaly, získávají u nás znovu sebedůvědu a chodí s chutí do školy. I s těmito dětmi dovedou jejich učitelé dělat záázky. Důkazem toho byla letos série čtyř vánočních veřejných představení v Diagnostickém ústavu Dobřichovicích av Jedličkově ústavu v Praze. Děti zde předvedly, že umějí nejen pěkně recitovat, ale i krásně zpívat. Učitelé se nezalekli ani výtvarné soutěže "Příroda a já", kterou organizovala Českomoravská myslivecká jednota ve spolupráci s nadací VIA. Namalovali s dětmi desítky obrázků zvířat. Celá škola byla oceněna čestným uznáním a v kategorii II. stupně jsme získali první tři místa. Výhodnocení proběhlo v sále DDÚ v Dobřichovicích, oceněné obrázky budou vystaveny v Červenci na zámku Ohrada u Hluboké nad Vltavou, kde je nejstarší lesnické, myslivecké a rybářské muzeum ve střední Evropě.

Oba tyto velké úspěchy byly dopingem jak pro žáky, tak i pro jejich učitele, kteří je k těmto výsledkům někdy až nadlidskou prací dovedli.

Na naší škole nezanedbáváme ani sport. Každý rok jezdí děti na lyžařský výcvik. Lyžařskou výstroj si mohou bezplatně zapůjčit ve škole. Poplatek za týdenní pobyt na horách bývá díky sponzorům velmi nízký. (Např. letos platily děti 580,- Kč!) Po celý rok probíhají na škole turnaje ve stolním tenisu a "líném" tenisu. V letošním roce jsme začali hrát čtyřhry a už se těšíme, až si to rozdáme se základní školou.

Značná část výuky na zvl. škole je věnována pracovnímu vyučování. Žáci, kteří vyjdou z naší školy, budou pracovat manuálně, a proto se zde na svá budoucí povolání připravují seznamováním se se základy všech řemesel, jak chlapčeských, tak dívčích. Díky tomu dovedou ve škole sami pod vedením pedagogů ledačos opravit, čímž ušetří škola hodně peněz a nemusíme ani žádat o výpomocné práce rodiče.

Již druhý rok v dubnu, av květnu děláme generální úklid obecního parku. Vyklízíme odpadky, které tu nashromáždili obyvatelé blízkého sídliště, vyřezáváme dřeviny, vyhrabáváme listí. Jsme rádi, že alespoň takto můžeme pomoci obci a obecnímu úřadu, se kterým máme tu nejlepší spolupráci a který umí naši práci ocenit. Škoda, že ji neocení ti, kteří tady bydlí a kteří v krátké době dokážou park opět změnit ve smetišť (rozbité skleněné láhve, všude papír a odpadky). Je však i řada těch, kteří si naši snahu povšimli, a právě ty prosíme, aby nám v údržbě parku pomohli.

Na naší škole nezapomínáme ani na rozvíjení vlastivědných znalostí dětí. Každý rok

poznáme na škodním výletu nový kus naší vlasti. Nejen blízké okolí, jako je Karlštein, Křivoklát, Koněpruské jeskyně či Průhonice. Viděli jsme i Hlubokou, Červenou Lhotu, Český Krumlov, Karlovy Vary, Náchod, Babiččino údolí, Safari ve Dvoře Králové. Parníkem jsme byli na Slapech a krásné dva dny jsme strávili ve Vraži u Písku. Letos jsme se dokonce podívali do zahraničí. Navštívili jsme safari v Rakousku.

Chtěla bych též upozornit na to, že děti se učí v krásném prostředí, které si neustále vyvíjíme, ve vile s velkou zahradou, na které jsme si sami vybudovali hřiště. V posledních dvou letech jsme provedli rekonstrukci elektroinstalace, postavili nová hygienická zařízení a zrekonstruovali dvě třídy včetně nových podlahových krytín, náterů oken, dveří a vymalování celé školy. Na mnohých pracích se podíleli opět naši žáci. Dětem se ve škole líbí, chodí sem rády, a i když pak z naší školy vyjdou, často nás chodí navštěvovat a rády se pochlubí svými výsledky na odborných učilištích.

Na základní škole řada dětí neprospívá, mají s učním velké problémy a často slychají od svých učitelů i rodičů větu: "Když se nebudeš pořádně učit, půjdeš do zvláštní školy." Zvláštní škola se pro ně stává hrozbou. Výsledek bývá obvykle dvojitý: buď dítě zanevře na školu vůbec, školy se bojí a ve vyšších ročnících má problémy s přijetím do odborného učiliště, nebo se pod stálým tlakem stává neurotickým, žije ve stresu, což může vyústit až v koktavost, případně pomočování. Proto rodiče, kteří včas pochopili (ne až když dítě vychází a nemá šanci být přijato do OU) posílají naši školy a na vlastní žádost u nás dítě umístili, pomohli svému dítěti. Ze stresovaných, ustrašených dětí vycházejí z naší školy spokojení jedinci s ukončenou osmiletou školní docházkou a nacházejí v životě dobré uplatnění.

Máte-li se svým dítětem podobné problémy, přijďte nás navštívit, rádi Vám naši školu ukážeme a odborně poradíme.

Těšíme se na Vás!

Všem dětem přejeme hezké prázdniny a Vám, dobřichovičtí občane, krásné léto.

*Eva Řezníčková se svými spolupracovníky
Janou Klímovou, Olgou Novákovou a Ing. Petrem Horským*

* * *

ALTERNATIVNÍ ŠKOLY

Pojem "alternativní škola" nebo "alternativní vzdělávání" je v současnosti velmi často používán, a to v mnoha významech. Vláde zde terminologický chaos, a bude proto užitečné, když si ujasníme, v jakém smyslu je tohoto pojmu užíváno. Vždyť kdo z rodičů ví, že tzv. moderní metody výuky jsou v některých případech dětmi přelomu 19. a 20. stol., kdo ví, čím se od sebe jednotlivé typy škol liší, kdo ví, že mnohé z metod importovaných sem nyní ze západních zemí, nejsou v našich školách žádnou novinkou a že je někteří naši učitelé užívají (aniž by o nich jako o novinkách mluvili) vlastně od "pradáva"?

A) Podle jednoho z možných vymezení je alternativní školou škola nestátní (škola soukromá, církevní, školy vedené různými spolky aj.). Jde tedy o organizační, hospodářsko-politický

aspekt, majetko-právní zaležitosti a začlenění škol alternativních do systému školství. V tomto smyslu "alternativní škola" neznamena "škola s jinými metodami výuky", ale "škola jinak hospodářsky zajišťovaná".

Možná, že si vzpomínáte na serií článků v tisku, besed a dalších vystoupení v televizi, kde naši propagátoři soukromého školství (skupina IDEA, Unie soukromých škol a.j.) kritizovali ministerstvo školství za to, že, jim nechtělo hradit finanční náklady "na žáka" ve stejném rozsahu jako školám státním (šlo o 80%, 90% a teď už většinou 100% částky - podle typu školy). Pro srovnání uvádím některá čísla z Francie k r.1991: tehdy nestátní školy navštěvovalo 14% žáků ve věku naší základní školy a stát těmto školám do výše maximálně 30% výdajů, které by vynaložil na stejně velkou školu státní. Je ovšem nutno poznamenat, že tento státní příspěvek obdržela nestátní škola až poté, co prokázala svou kvalitu (tj. nikoli od svého založení) prostřednictvím výsledků svých žáků. Pokud by její úroveň poklesla či pokud by se bránila státní inspekci, mohla jí být dotace odebrána. Nejvyšší finanční příspěvek - 100% měly nestátní školy v Holandsku (kde je rovněž nestátních škol nejvíce a navštěvují je až 74% dětí školou povinných). Jinde však nestátní školství tak rozšířené není. V r.1991 navštěvovalo nestátní školy Španělska zhruba 40%, v Japonsku 25%, v USA a Velké Británii 10%, v Dánsku 9% a v Německu 6% dětí školou povinných.

B) Budou-li nás zajímat pedagogické, didaktické aspekty, pak alternativní školy jsou školami, které uplatňují nové, netradiční formy a metody vzdělávání a hledají nové obsahy tohoto vzdělávání. Jsou tedy vymezeny svou odlišností od škol "tradičních". Protože však "tradiční škola" je chápána v různých státech různě, může být podle tohoto vymezení jedna a táž "alternativní škola" chápána jako tradiční v jedné zemi, ale nikoli v zemích sousedních. V tomto pojetí se rovněž nevylučuje možnost státní školy s alternativním typem výuky.

Specifickými typy alternativních škol jsou:

- waldorfská škola
- freinetovská škola
- daltonská škola
- montesariovská škola
- jenská škola
- "moderní alternativní školy"

Zrod a rozvoj těchto škol spadá většinou do počátků našeho století. Pokud však někdo z vás navštěvoval kdysi ménětřídni školu či měl dobré učitele, určitě se s některými metodami, propagovanými nyní jako "moderní", ve svém dětství setkal. Neboť nic nového pod sluncem. A u nás - v bývalé ČSR - bylo těmto směrům věnováno mnoho pozornosti už ve 20. letech (Příhoda, Kádner...).

(pokračování příště) Alena Šarounová

»»» O H L A S Y «««

AD: ZAMYŠLENÍ NA KONCI ROKU DR.ALENY ŠAROUNOVÉ (KUKÁTKO 6/93, s.13-15)

Přiznávám, že jsem neměl nejmenší chuti polemizovat se zamýšlením dr.Šarounové

v minulém čísle. Byl jsem k tomu ale velmi rezantně vyzván. Čtenář Kukátka, který s něčím na jeho stránkách nesouhlasí, totiž zpravidla nesejde ke stolu a nenapíše polemickou odezvu, kterou bychom nadšené a co možná neprodleně zveřejnili. Pokud zná alespoň od vidění někoho z členů redakční rady, raději mu vynadá ústně. Zvlášť vhodná je k tomu trasa Dobřichovice - Praha-Smíchov. Pantografová jednotka neskýtá mnoho možností úniku, navíc co člen redakční rady lačným po každé odezvě, tedy se ani o únik příliš nepokouším. Krátce po vydání červnového čísla se mi tak dostalo velmi ideologicky podbarveného vyzvání za obrát našeho listu doleva, prahnout po návratu starých pořádků a dáte raději nepokračovat. Než jsme dojeli na Smíchov, podařilo se mi jediné: Vysvětlit to, co snad budeme muset psát do záhlaví každého čísla: KUKÁTKO JE OTEVŘENÝ ČASOPIS A ČLÁNKY V NĚM ZVEŘEJNĚNÉ NEVYJADŘUJÍ VÝZVY A NÁZOR REDAKČNÍ RADY, RSP. VŠECH JEJÍCH ČLENŮ. Druhá vlnková rozprava měla jiný vstupní půdorys: jiný tón, jiná časová dimenze (stáli jsme dlouho v Radotíně), stejné zůstalo jen téma - článek dr.Šarounové. Polemik o mě věděli víc, útočil na moji profesionální čest kantora.

Nechce se mi do té polemiky. Kukátko není odborná pedagogická revue. Pro odbornější polemiku toho konečně zamýšlení kolegyně Šarounové mnoho nenabízí. Kdybychom žili v dobách, kdy ještě měly polemiky křiz, užil bych tehdy oblíbeného obrátu a napsal, že autorka buší do otevíracích dveří. A protože mám rád přesné formulace, dodal bych, že navíc v místě, kde žádné dveře nejsou. Z těchto pomyslých dveří nevyane pověťří zrovna přívětivé. Táhne, táhne těmi dveřmi. Zima mi je. Smutno mi je.

Od chvíle, kdy dobřichovická nadace VIA představila veřejnosti svůj záměr zřídit nestátní školu, nevycházím z údivu. Kolik lidí se tu probudilo z letargie a semklo se pod prapor odporu, kolik pilných radlíků náhle velmi přesně vědělo, proč to nepůjde, proč je to nejen zbytečné, ale i nežádoucí, ba nebezpečné. Má smysl polemizovat s argumenty, které jsem víceméně náhodně zaslechl? Registruji už jen tak absurdní, jako ten, že jde o podraz na pana ředitele Stejskala, který to přeci dělá dobře. (Dělá, dokonce výtečně. Jako kan tor se denně raduji z toho, jak se má dcera do jeho školy těšit a jak nadšené mi o ní vypráví. Nechápu ale souvislost mezi tímto faktem a záměrem nadace VIA. V čem tkví podraz? Otevřu-li si v Dobřichovicích obchod, bude to podraz na pana Žáčka, paní Kulhánkovou, paní Vaňkovou atd., kteří to všichni dělají dobře?) "Na našich dětech se nikdo obohacovat nebude!" To jsem také zaslechl. Samozřejmě je k smíchu představa, že by se někdo mohl na soukromé škole, určené pro děti, nikoliv striptérky, obohacovat. A ono "naše děti"... (V článku dr.Šarounové to zaznívá také.) Kdo jsme to ti my, kteří si s takovou snadností přivlastňujeme děti? Pak je tu další heslo, příkaz (doby? národní povinnosti? nouze?), abychom všichni táhli za jeden provaz. Jsem stoupencem lazení za jeden provaz. Vždycky se ale podívám, kdo mi ho cpe do ruky, co je na jeho druhém konci a kterým to vlastně máme táhnout směrem. To ale až poté, co zjistím, zda je to opravdu provaz a ne jen ucouraný cukršpagát.

Abych se vrátil k polemice, k níž jsem byl vyzván: Jde-li nám o nejvyšší kvalitu našeho školství, jeho budoucnost a tedy budoucnost této země, táhneme s dr.Šarounovou za jeden provaz. Obávám se jen, že ten, který čtenářům ve svém červnovém zamýšlení nabídl, není ten pravý. Za provázek tuhého centralismu a státního paternalismu tahat nehodlám. Odbočil jsem k reakcím na iniciativu nadace VIA ne proto, abych vyzádané polemice unikl, když už jsem neunikl ve vlaku do Prahy, ale abych promítl élanek dr.Šarounové

na pozadí, které k němu patří, abych ubezpečil čtenáře, že se nejedná o abstraktní pedagogický problém, ale o věc velmi dobříchovickou.

Nestátní, alternativní školství se stalo strašákem. V televizním šotu se mihne škola, v níž děti nesešívají v kvících s rukama za zády (jak se pak mají naučit poslouchat!), neopisují z tabule, co jim tam paní učitelka předepsala, ale řeší cosi společně způsobem, který na obrazovce připomíná nevázanou hru (takhle se ani nenaučí číst!), komentář vysvětluje, že jde o školu církevní (ještě jim zblbnou hlavu!). Z diváka je rázem pedagogický odborník, který by své děti nikdy do podobné školy neposlal (ještě jim za to platit!). Slovo alternativní ve spojení se školstvím varuje. Státní školství se naopak jeví jako jistota, pevná skála, která garantuje standardní úroveň vzdělání. Je mnohé v našem školství, nač můžeme být skutečně hrdí, aniž bychom si museli hrdost podporovat pomocí propagandistických strovnání, jaká provádí dr. Šarounová. Už sama skutečnost, že se nám ho nepodařilo za mnohá desetiletí úporné devastace a neustálých reformů strhnout příliš hluboko pod evropský standard, budí obdiv. Mohl bych k argumentům dr. Šarounové přidat další: Vypytávám se samozřejmě oněch pár mých studentů, kterým se podařilo získat stáž na amerických univerzitách. Hlavním dojmem je překvapení, jak snadno obstáli v konkurenci amerických kolegů, v kolika ohledech nad nimi vynikali. Mohu posloužit ale také jinou zkušeností: Léta už se vždy na sklonku června setkávám u přijímacích zkoušek zhruba se stovkou uchazečů, vesměs čerstvých absolventů našich středních škol. Za ta léta jsem se už přestal rozčilovat nad tím, že zcela postrádají historické vědomí a vše, co předcházelo datum jejich narození, je pomícháno v netříděném pytlí matně tušeného šerého dávnověku, že největší duchovní výkony příslušníků vlastního národa prošly jaksi mimo ně, že si je nepřivlastnili jinak, než bezobsažným útržkem učebnicové fráze, že mnozí z nich nepřečetli z krásné literatury nic víc, než co jim škola ubžila jako povinnou četbu. Co mě ale nepřestane zbavovat spánku a činit pro mě přijímací pohovory traumatizujícím zážitkem, je něco jiného. K Janáčkoví nebo Vančurovi jednou dorostou (nebo alespoň ke kvalifikovanému přesvědčení, že to není jejich káva). Kde se ale bere ten návyk nemyšlení, nepochybování o věcech, nezámem o to, proč jsou, co je za nimi? Ač už začínám být letitý kantor, stále nechápu, jak lze žít osmnáct či devatenáct let v tomto světě, aniž by mě tento svět neprovokoval k otázkám, neprobouzel alespoň elementární zvědavost, potřebu přicházet věcem na kloub. Přihláška na vysokou školu by měla být vysvěcujícím touhy poznávacím. Blíží se konec června, už mě zase pobolívá žaludek z obavy, kolikrát budu muset zjistit, že není.

Hlavním dojmem z přijímacích pohovorů je každý rok obudná šedá, převažující stejnorodost uchazečů, totální průměrování jejich znalostí-neznalostí a myšlení-nemyšlení. Není vlastně těžké z toho kvanta průměrných vybrat desetinu či ještě menší zlomek k přijetí. To jsou ti, kteří vzácně zablesknou nad mrtvou šedou hladinou unifikovaného průměru samostatným myšlením, názorem, tvořivostí, stopou osobnosti. Bývalý americký prezident Bush by měl tak, jak jej cituje dr. Šarounová, z našeho školství radost. Naši absolventi středních škol jsou gramotní. Každoročně (a rok od roku intenzivněji) se ale přesvědčuji, že skutečná gramotnost neznámená pouze schopnost číst písmenka a přenášet je na papír. Existuje také funkční gramotnost, schopnost komunikace, formulace a srozumitelného sdělování vlastních myšlenek. Krátký přímý ústní projev v mateřském jazyce, který by měl alespoň elementární jazykovou kulturu a vnitřní logiku, je pro stále více středních školů neřešitelným úkolem. Na jejich maturitním vysvědčení se přitom skvějí jedničky.

Co se od nás má učit v krizi se zmiňující západní školství? Co je tak nebezpečně ohroženo alternativním školstvím, že je třeba troubit na poplach?

Představa tuhé centralizace státního školství, jak ji prosazuje Příhoda ministerstvo, dává alternativnímu školství další rozměr. Nejde jen o rozšíření nabídky pro žáky, jednu z cest, jak vyhlednout z průměrování do šedé stejnosti. Alternativní školství je také alternativou pro učitele, kteří chtějí uniknout hrozbě jednotné školy, v níž co učit a jak to učit určují úředníci, nikoliv kvalifikovaní učitelé. Kolegyně Šarounová nabízí jedno nebezpečné zjednodušení, když čtenářům sugeruje představu pedagogické doktríny. Jsou nestátní jako kanálu, jímž se k nám valí zkrachovalé západní pedagogické doktríny. Jsou nestátní školy mizerné a jsou nestátní školy vynikající stejně, jako jsou mizerné i vynikající školy státní. V mnohých z nestátních škol může v dnešní kritické situaci arogantního nezájmu státu o školství (a tedy bu doucnost, sahající za hranice nejlížeššího volebního období) díky jejich menší míře závislosti přetrvat a rozvinout se to, co zakládalo vysokou úroveň našeho školství. Samozřejmě stejně tak, jako to přetrvává a rozvíjí se v nejlépejších z učitelů státních škol. Pokud tam zůstanou. To je další rozměr dnešní situace: Ze škol odchází nejen učitelé, kteří by skutečně měli odejít, ale také nejlepší odborníci. Učitelé jsou idealisté a entuziasté, jinak by nebyli učitelé. Musejí ale také jít a šatit se, žít v rodinu. Tušíte, kolik dnes bere kantor ve státní škole? Neřeknu, nechci vás rozplakat. Nabídky mimo státní školství představují několikanásobek. Samozřejmě pro ty nejlépeší. Kdo ale pak zůstane ve školství? Nestátní školy tak dnes fungují také jako jakási záchranná síť proti úniku nejlépeších mozků ze školství.

Mám ještě dál vršit argumenty? Nepropagují samozřejmě totální ztržnění školství a jeho odstátnění, jen odmítám absurdní pocit ohrožení alternativními školami, který dr. Šarounová sugeruje čtenářům. Přináší její obohacení, nikoliv ohrožení. Ohrožení našeho školství nepřichází skrze ně ze Západu. V ohrožení vlastního školství jsme bohužel až příliš soběstační.

Dr. Šarounová má pravdu: "Je třeba, abychom byli informováni." Je ovšem třeba, abychom byli informováni kvalifikovaně a objektivně, tedy netendenčně. Nechtěl bych znovu přepínat trpělivost čtenářů další polemikou. To snad raději zase ve vlnaku...

(A bych nebyl špatně pochopen: Sám pracuji, a rád, ve státní škole. Stejně tak má žena. Docházím ale také učit, a rád, do školy nestátní. Nejen proto, abych uživil rodinu.)

Dr. Vladimír Czumalo

»»» I N Z E R C E «««

Příjemné překvapení pro zájemce o separovaný sběr odpadu a snad také inspirace pro obecní správu: jak informuje časopis Letovák (3/1993, str. 12), firma ELEKTRO REOWS provozuje v Letech sběr surovin na objížďce v ulici V luhu. Telefon 991/4549 ev. 4647, vedoucí p. Vlášek.

Provozní doba:

úterý 10⁰⁰ - 15⁰⁰
čtvrtek 10⁰⁰ - 15⁰⁰
sobota 09⁰⁰ - 14⁰⁰

Do sběrnů můžete přinést:

MATERIÁL	VÝKUPNÍ CENA ZA 1 KG
NOVINY	80 hal.
ČASOPISY	70 hal.
LEPENKA	70 hal.
NETŘÍDĚNÝ PAPIR	20 hal.
HADRY	20 hal.
SUCHÉ BATERIE	20 hal.
ŽELEZO	20 hal.
OLOVO	4 Kč
MĚĎ	20 Kč
HLINÍK	5-10 Kč
MOSAZ	12 Kč

(Převzato z časopisu Letovák)

CENY INZERCE V KUKÁTKU OD LEDNOVĚHO ČÍSLA 1993

Soukromé inzeráty: do 20 slov 20 korun
každé další slovo 2 koruny
Podnikatelé: do 20 slov 50 korun
každé další slovo 5 korun
Plošná reklama: celá strana 900 korun
1/2 strany 500 korun
první opakování: sleva 5% z pův. částky
druhé a každé další opakování: sleva
10% z původní částky

Inzeráty je možno podávat na adresu redakce
nebo ve filiálce Evrobanky v Dobřichovicích.
Úhrada: v hotovosti, složenkou na účet 1003035/3200.
Při větších platbách (celostránkové inzeráty) fakturou.

Kukátko chce být informačním bulletinem i volnou tribunou názorů občanů a příznivců
Dobřichovic a okolí. Texty v něm zveřejněné tedy nutně nemusejí vyjadřovat stanovisko
redakční rady.

DOBŘICHOVICKÝ PRAVODAJ - KUKÁTKO. Schváleno odborem kultury OMV Praha-západ 14. 3. 1985
a registrováno pod č. 321002585, nová registrace č. 3210028790 ze dne 5. 11. 1990. Vydává
Společnost Kukátko, řídí redakční rada ve složení: Doc. Dr. E. Calda, PhDr. V. Czumało, ing.
D. Havlík, ing. M. Kadlecová, PhDr. J. Matl (předseda), PhDr. A. Šarounová, Tisk Jan Kaliba,
Modřany. Cena 3 Kčs. Uzávěrka tohoto čísla 20. 6. 1993, uzávěrka příštího čísla cca 20. 8. 1993.
Adresa: Jiří Matl, Strmá 139, 252 29 Dobřichovice.

**TISK
KALIBA**

**U Domu služeb 166/5
143 00 Praha 4 - Modřany**

tel. 402 - 57 - 32

tel. + fax. 402 - 57 - 33

**barvotisky ofsetem
do formátů A 3, A 2
na čtyřbarevném stroji**

SHINOHARA,

fotosazba,

šití V 1, lepení V 2,

xerox